

<http://www.israelsmisjonen.no/ressurser/materiell/prekenverksted>

Juledag – 25. desember 2014

Prekentekest: Joh 1,1-14

Lesetekst I: Ordsp 8,1–2.22–31

Lesetekst II: Hebr 1,1–6

Høytids-prolog som utfordrer

Til dagen

Julen markeres svært ulikt i vår norske kirke tradisjon og i den messianske bevegelsen. Julen er som kjent ikke en av de bibelske festene, og har derfor heller ikke noen plass i jødisk kultur og tradisjon. De messianske menighetene feirer Jesu fødsel på den sabbaten som ligger nærmest opp til juledag, og fokuserer på selve budskapet uten den ytre ”julerammen” med juletre og julegaver. Riktignok er visse elementer av det kommet inn i forbindelse med feiring av Hanukkah, tempelinnvielsesfesten, som gjerne finner sted like før vår julefeiring, og som de messianske forsamlingene bruker til å markere Jesus som det sanne lys og menigheten som hans tempel.

Til teksten

Teksten er et overveldende underverk av en stor kunstner. En Ordets kunstner i dobbel forstand! Og hans mesterstykke framstiller en scene som er større og mer underfull enn alle andre. Den favner bak alt annet, er før alle ting og strekker seg inn i evigheten der Far og barn stråler i herlighet.

Få tekster kan som denne løfte juledagen opp til den høyden den tilkommer. I ukevis har handelsstanden og underholdningsbransjen forsøkt å skape julestemning, men bare i glimt har de maktet å heve den i nærheten av det Johannes her skaper. Ordene hans, formene, variasjonene og framfor alt det mektige innholdet spraker av kraft og liv og storhet.

De to lesetekstene er på en sterk måte med på å løfte prekenteeksten fram.

Sønnen og Faren

Det er sønnen og hans forhold til sin Far, som er temaet i innledningen. Hans evige eksistens som Gud og som den utførende ved den store skaperhandlingen, gjøres tydelig. Johannes er nesten i overkant frimodig når han gjør Torah’ens egen begynnelse til sin. Samtidig trekker han inn dagsaktuell samtidsteologi. Lys og mørke var kjente begrep blant de opprørske esserne som så på seg selv som lysets barn.

Som et innskudd mellom de høystemte lyriske linjene, kommer Johannes med informasjon om sin navnebror, døperen. Han var ikke lyset – var han heller ikke av dem som kalte seg ”lysets barn”?

Dernest lar Johannes oss stå overfor ”det sanne lys”. Ja, ikke bare oss, men hvert menneske. Selv om det var ham vi alle er skapt av og til, var han ukjent, ja, uønsket blant noen som betegnes som ”hans egne”. Men muligheten hadde alle. Ved å ta imot, fikk alle rett til en tilhørighet som betegnes som barn hos en far. Det var ikke med menneskevilje, men med Guds egen vilje denne tilhørigheten ble til.

Så slår Johannes fast med all tydelighet at Jesus, Ordet, ble menneske og at han slo opp sitt tabernakel midt i blant ”oss”- jødene. Derved synliggjorde han for dem den sanne og nådefulle herligheten han hadde fått av sin Far.

Til prekenen

Den aller mest slitesterke julesalmen er ”Folkefrelsar, til oss kom!” skrevet av biskop Ambrosius av Milano en gang like før år 400 og oversatt til nynorsk av biskop Støylen i 1906. Det andre verset er slik:

Herrens under her me ser,

ved Guds Ande dette skjer.

Livsens ord frå himmerik

vert i kjøt og blod oss lik.

Dette store Herrens under må være prekenens fokus. I vår lange kristne juletradisjon er ikke inkarnasjonen det letteste å skape oppmerksomhet omkring. Tar ikke mange av oss den for gitt? Blir ikke julens tankesprengende budskap en selvfølge for mange? Skulle vi ikke utfordre tanken og intellektet med Johannes sin kraftfulle prolog? Her kan nok en gang møte med våre jødiske kristne brødre og søstre være til hjelp. For om alle juleforberedelser, julestas og –mas er fremmed for dem, er tanken på at ordet ble menneske enda mer ikkejødisk. Heldigvis er de aller fleste messianske jøder veldig tydelige på at Jesus er Guds sønn ”i kjøt og blod oss lik”. Men for jøder flest er det nok den påstanden som er vanskeligst å svelge. Gud er gud og ikke et menneske. Mennesket er Guds skapning og ikke Skaperen.

Nytt liv av ord

At Gud kan bli menneske, er likeså ubegripelig som at ord kan bli til kjøtt og blod. Våre ord kan riktignok skape mange ulike reaksjoner hos våre tilhørere. Uendelig begeistring og glede, men også den største fortvilelse og smerte. Derfor er også våre ord så viktige. Tungen er et uhyre kraftfullt redskap (Jakob 3). Men vi kan ikke ved våre ord skape nytt liv. Ord kan ikke bli menneske. Langt mindre kan vel Gud bli et menneske? Undring over inkarnasjonens mysterium har fulgt den kristne kirke helt fra dens første begynnelse. Men Johannes utfordrer oss. Ordet ble menneske, et lite barn i ei krybbe.

Uten det lille barnet i Betlehem er ikke noe blitt til! Det er han som hviler i stall og krybbe trang, som har gitt alle ting liv! Han som lå med høy til pute og gret på si ringe seng, er det sanne lys som lyser for hvert menneskene og som mørket ikke har overvunnet! Nei, det er for underfullt for min tanke, mitt intellekt fatter det ikke.

Alle som tok imot ham

Døperen var den første som utfordret folk og pekte på ham som ikke bare kom i kjøtt og blod, men som også var vårt offerlam. Men mange lot seg ikke utfordre og tok ikke imot hans vitnesbyrd. ”Midt iblant dere står en dere ikke kjenner,” sa han. Han som verden var blitt til ved, var ukjent i verden! Han ble ikke tatt imot av dem han kom til! Paulus erkjenner at mange av hans egne landsmenn avviste budskapet og snublet og falt.

Men alle som tok imot ham... For en trøst! For et håp! For en mulighet! Det går an å finne sin rette gledes stund, at du er født her inne i hjertets dype grunn!

Det ufattelige under, den guddommelige vilje, den strålende herligheten er langt mer enn det vi kan fatte og begripe, men barnet i oss griper det! Så kunne jeg derfor bare bli barn igjen når juleklokkene ringer!

Per Ludvig Larsen

Folkehøgskolelærer og kateket. I 23 år misjonssekretær i Den Norske Israelsmisjon. Nå pensjonist.

per-larsen@lyse.net